

II ИЗБОРИ КАО МЕХАНИЗАМ И ОСНОВА ПРЕДСТАВНИЧКЕ ДЕМОКРАТИЈЕ

1. ИЗБОРИ (ИЗБОРНИ СИСТЕМ) И ЊИХОВ ЗНАЧАЈ ЗА НАСТАНАК И ФУНКЦИОНИСАЊЕ ПРЕДСТАВНИЧКИХ ИНСТИТУЦИЈА ВЛАСТИ

Основу представничког система власти или темељ парламентарне демократије сваке земље чине избори којима се образују најважнији државни органи – пре свега парламент као највише законодавно тело. Преко избора грађани учествују у успостављању представничких органа власти али тиме остварују и своју сувереност – изражавају своју вољу дајући мандат изабраним представницима. Зато су почеци избора повезани с идејом о народној суверености или идејом о народном представништву па су као нужна претпоставка образовања представничких институција, они (избори) и представнички систем једна органска целина. Избори су не само правно-технички начин конституисања власти, него и основ њене легитимности па је сувишно и помињати колики је њихов значај за политички систем сваке земље. Од самог начина избора – његових принципа и средстава (технике) зависи и сам карактер представничког система једне земље јер су избори негде више, а негде мање демократски или чак и недемократски. Према томе, нема демократије без избора нити пак избори могу да буду прави ако постоје – врше се у недемократији па само у споју једног и другог може да се говори о постојању политичког тржишта које Н. Бобио доживљава као размену између оних који владају и оних којима се влада. Снага и вредност политичке демократије се мери и проверава на поштеним и слободним изборима а њихова повратна снага се често огледа у страху политичара од избора, па је Д. Клингеман у праву када тврди да је век масовне политике у Западној Европи у ствари век изборне стабилизације. У модерном демократском смислу, и избори су процес одабирања представника или службеника једне организације или групе, од стране њихових чланова који на то одабирање имају право.

Избори подразумевају постојање одређеног система – изборног система као скупа принципа, одређених права и гаранција, као и бројних мера и поступака (техника) и такав изборни систем је део или подсистем уставног одн. политичког система јер произилази из устава и изборних прописа који чине изборно законодавство. Да би се, дакле, успоставио и функционисао представнички систем, мора да постоји тај механизам помоћу кога се врши избор представничких органа а пре свега оног